

Tallinna Linnavolikogu 14. juuni 2018
määruse nr 12
„Tallinna arengukava 2018–2023“
LISA

**TALLINNA ARENGUKAVA
2018–2023**

Tallinn 2018

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Visioon ja arendustegevuse lähtepõhimõtted	3
2. Lähteolukorra kirjeldus	3
2.1 Rahvastik	3
2.2 Sotsiaal-kultuuriline keskkond	4
2.3 Majanduskeskkond	5
2.4 Linnakeskkond	7
3. Valdkondlikud strateegiad	8
3.1 Ettevõtluse, turismi ja tööhõive strateegia.....	8
3.2 Kultuuri ja vaba aja strateegia	9
3.3 Hariduse ja noorsootöö strateegia.....	9
3.4 Sotsiaalse kaitse, tervise ja turvalisuse strateegia.....	10
3.5 Linnaruumi, tehnotaristu ja kommunaalmajanduse strateegia	11
3.6 Kohaliku omavalitsemise strateegia	12
4. Arengukava tegevuskava.....	12
Kasutatud materjalid.....	25

Sissejuhatus

Tallinna arengukava koostamise õiguslik alus on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37. Tallinna linnavolikogu on kehtestanud oma 13. juuni 2013 määrusega nr 29 Tallinna arengukava perioodiks 2014–2020. Tulenevalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §-st 37² peab arengukava iga aasta 15. oktoobri seisuga hõlmama vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat. Seetõttu kehtestatakse käesoleva dokumendiga linna arengukava uues redaktsioonis kehtivusega 2023. aastani. Ette on hakatud valmistama ka uue, 2021+ arengukava koostamist, milles tehakse senisega võrreldes olulisemaid sisulisi ja vormilisi muudatusi. Uus, arengukava valmib kava kohaselt 2020. aasta suveks. Selle koostamise käigus vaadatakse üle ka strateegia „Tallinn 2030“.

Arengukava uuendamisel on aluseks võetud strateegia „Tallinn 2030“ ning Tallinna arengukavas 2014–2020 püstitatud eesmärgid. Arengukava elluviimiseks vajalikud vahendid kavandatakse linna eelarvestrateegias ja täpsemini nähakse need ette linna eelarves. Arengukava on aluseks Euroopa Liidu ja riigi toetusmeetmete kasutamisel.

Arengukava koosneb sissejuhatusest, Tallinna arengusuundi ja ülesandeid esitavast lühikäsitlusest, Tallinna arenguvisionist, kuue strateegilise eesmärgi kirjeldusest, Tallinna arendamise läbivate põhimõtete sõnastusest ning tegevuskavast. Tegevuskava esitab kuue strateegilise eesmärgi alaeesmärgid, peamised tulemusnäitajad ja nende saavutamise tegevussuunad.

Arengukavas loetletud eesmärkide elluviimisel arvestatakse arengustrateegia keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes esitatud soovitusi.

1. Visioon ja arendustegevuse lähtepõhimõtted

Tallinn on Eesti Vabariigi pealinn, mitmekultuuriline töökate ja loovate inimeste linn, unikaalne kultuurimärk ja mereäärne värav ajalukku.

Tallinn on rahvusvaheliselt atraktiivne külastuse sihtkoht ja konkurentsivõimelise uue majanduse eestvedaja uuendusmeelses, tasakaalustatud ja turvalises linnakeskkonnas – armastus esimesest pilgust, tegus ja usaldusväärne koostööpartner.

Tallinna arendustegevuses juhindutakse järgmistest põhimõtetest:

1. tallinlaste heaolu ja toimetuleku ning sotsiaalsete väärtuste esmatähtsus;
2. linna konkurentsivõime kasvatamine ja majandusliku arengu jätkusuutlikkus;
3. linnaruumi ligipääsetavus ja keskkonnasäästlikkus ning valdkondlike arendustegevuste tasakaalustatus;
4. kohaliku omavalitsuse toimimise demokraatlikkus ja teadmispõhisus.

2. Lähteolukorra kirjeldus

2.1 Rahvastik

Eesti rahvastikuregistri andmetel elas 2018. aasta alguses pealinnas 448 764 inimest, mis on 34% Eesti elanikkonnast. Kõigis linnaosades on elanikkond aastatel 2012–2018 näidanud kasvutendentsi (Tabel 1).

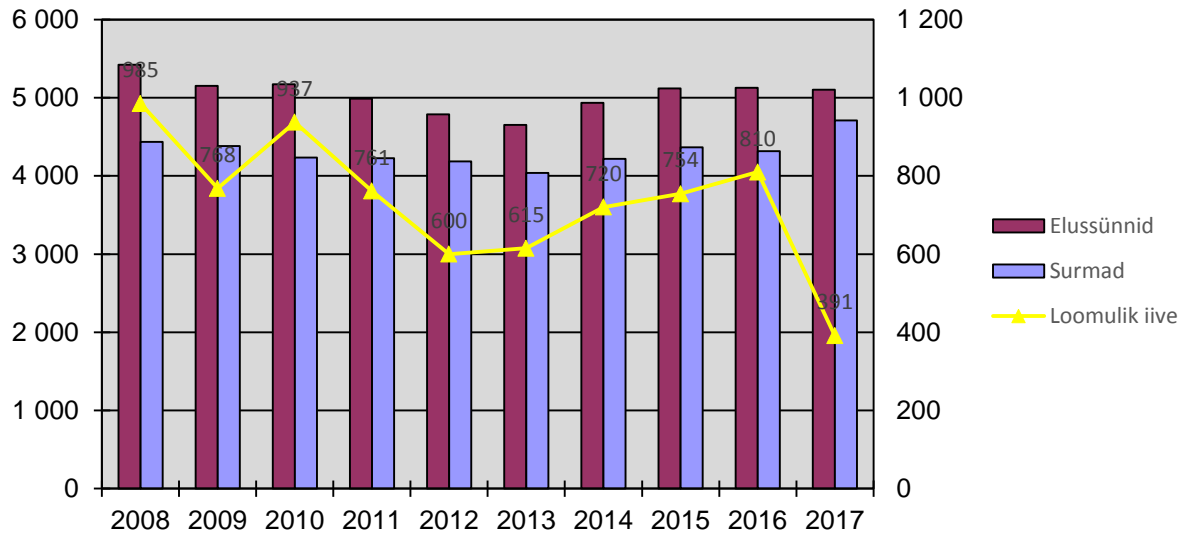
Tabel 1. Tallinna linnaosade elanike arv aastatel 2012–2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Muutus 2012–2018 protsentides
Tallinn	416 144	419 830	429 899	434 426	439 517	443 623	448 764	7
Haabersti	42 294	42 839	43 571	43 996	44 178	44 687	45 463	7
Kesklinn	51 308	52 820	55 750	57 908	59 886	61 646	63 559	19
Kristiine	30 055	30 274	31 256	31 770	32 446	32 996	33 284	10
Lasnamäe	116 273	116 490	118 211	118 437	118 776	119 180	119 701	3
Mustamäe	64 237	64 425	65 866	66 194	67 263	67 707	68 296	6
Nõmme	38 898	39 049	39 487	39 501	39 448	39 357	39 538	2
Pirita	16 636	17 019	17 373	17 694	18 107	18 353	18 679	11
Põhja-Tallinn	56 443	56 914	58 385	58 926	59 413	59 697	60 244	6

Allikas: rahvastikuregister, seisuga 01.01.2018

Tallinna elanikkond on paljurahvuseline. Elanikest 53,3% on eestlased, 37,6% venelased, 9% teised rahvused, nt ukrainlased, valgevenelased, soomlased, juudid ja tatarlased.

Iive on Tallinnas püsinud stabiilselt positiivne, valdavalt sündimuse kasvu tõttu (**Joonis 1**). 2017. aastal sündis Tallinnas 5101 last. Vastavalt Tallinna rahvastikuproгноosile 2011–2030 on sündimus tõusnud Tallinnas suhteliselt kõrgele ja on tasemelt võrreldav Põhjamaade sündimuse näitajatega.

Joonis 1. Tallinna elanikkonna loomulik iive 2008–2017

Allikas: rahvastikuregister, seisuga 01.01.2018

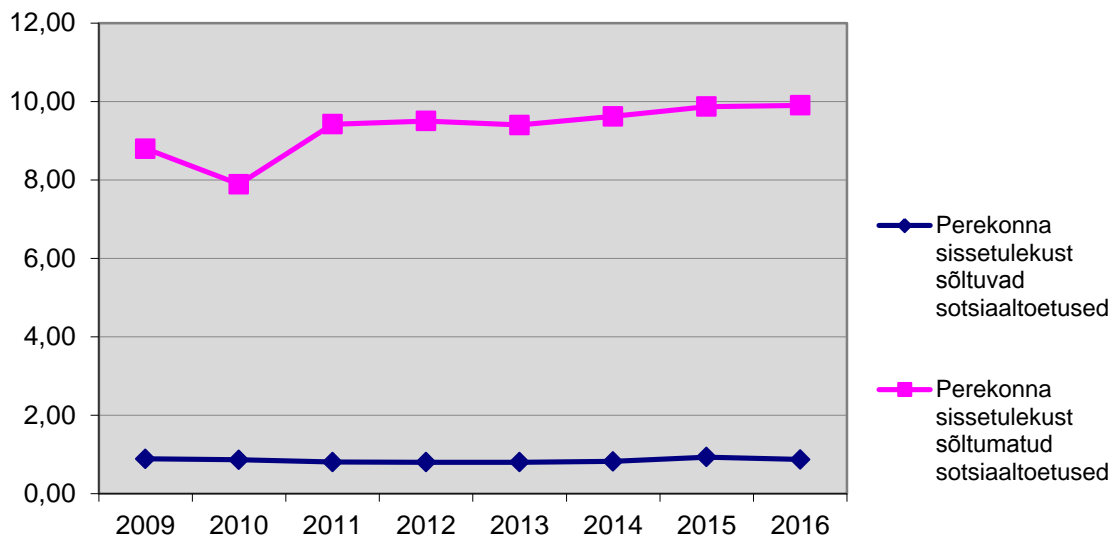
Rände mõju elanike arvule ja elanikkonna struktuurile on seotud ennekõike Eesti 1980. aastate suurte põlvkondade asumisega pealinna õppima ja tööle. Noorte sissetulek on suurendanud nooremate vanuserühmade osakaalu linna rahvastikus ning loonud soodsa pinnase sündimuse kasvuks ja positiivseks iibeks. Seniste rahvastiku arengu ja regionaalsete muutuste jätkudes tuleb arengukava perioodil arvestada sissetuleku jätkumisega Tallinnas.

Vanuserühmades toimuvad arengukava perioodil olulised muutused. Tallinnas tervikuna tuleneb muutuste ulatus sellest, et 0–4- ja 25–34-aastaste vanuserühmad on suured ning nende vahele jääb väikesearvuline 10–19-aastaste vanuserühm. Linnaosades on varieeruvus veelgi suurem. Lasteaiaaeglaste (3–6 a) ja eriti nooremas koolieas (7–14 a) laste arv kasvab prognoosiperioodi alguses kiiresti, seejärel nihkub kasv gümnaasiumitasemele. Ka töötajate arv kasvab, kuid nende osakaal siiski suurt hüpet ei toimu.

Praegu ja eeldatavasti ka lähitulevikus on väljaränne Tallinnast tunduvalt väiksem kui mujalt Eestist. See, kui palju linna elanikkond tulevikus kasvab, sõltub elu- ja töökeskkonna atraktiivsusest. Võttes arvesse viimaseid arengusuundumusi ja -näitajaid (oodatava eluea kasv, naiste ja meeste eluea erinevuse vähenemine, sissetulek), on tõenäoline, et Tallinna ja selle lähiumbruse elanikkond lähiaastatel kasvab, kuid mitte nii suures mahus, kui viimasel kümnendil. Esiteks on peamiseks rände põhjuseks jõudmas väga väikesed 1990. aastate sündipõlvkonnad, mistõttu on potentsiaalseid Tallinnasse kolijaid järgmise kümne aasta jooksul vähem kui möödunud kümne jooksul. Teiseks mõjutab rahvaarvu see, kas Tallinna suured 1980. aastate sündipõlvkonnad, kes on pere loomise eas ja otsivad peresõbralikku elukeskkonda, suudavad seda pealinnas leida. See seab täiendava väljakutse lastele, noortele ja peredele suunatud avalike teenuste kujundamisele ja pakkumisele. Avalike teenuste kujundamisel ja arendamisel tuleb arvestada vanemaegse elanikkonna arvu suurenemisega, mis toob kaasa ka suurenenud vajaduse neile suunatud avalikele teenustele.

2.2 Sotsiaal-kultuuriline keskkond

Tallinna elanikele on tagatud mitmekülgsed avalikud teenused hariduse, kultuuri ja vaba aja veetmise ning sotsiaalhoolekande ja tervishoiu valdkonnas. Võttes arvesse asjaolu, et viimastel aastatel on Tallinnas kasvanud linna sotsiaalhoolekandesüsteemi toetusi vajavate inimeste arv, on linn rakendanud meetmeid eri sihtrühmade toetamiseks, et tagada võimalikult võrdne ligipääs sotsiaal-kultuurilistele teenustele ja vältida ühiskonna jätkuvat kihistumist (Joonis 2).

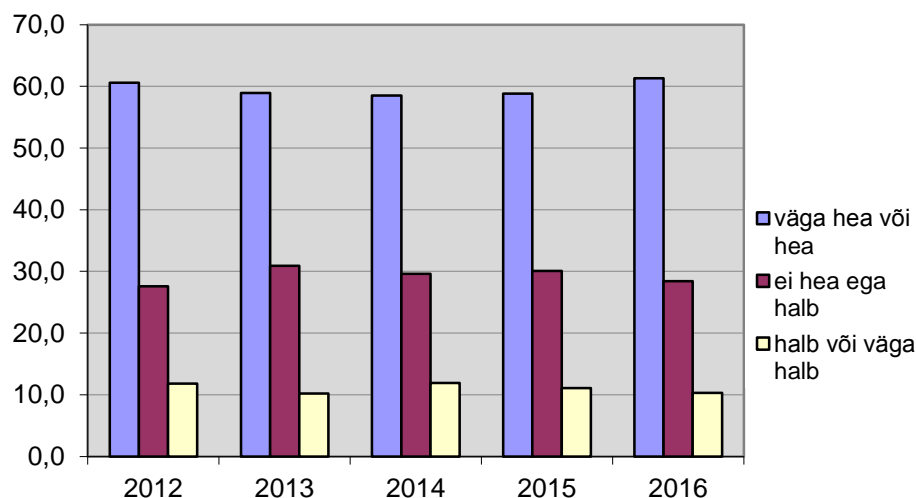

Joonis 2. Perekonna sissetulekust sõltuvad ja sissetulekust sõltumatud sotsiaaltoetused mln eurodes 2009–2016

Allikas: Tallinn arvudes 2017

Tallinnale on jätkuvalt iseloomulik vaba aja veetmise võimaluste rohkus ning huvihariduse ja noorsootöö võimaluste mitmekesisus. Võrdluses teiste Läänemere linnadega on Tallinnas vaba aja sisustamise võimalused linna suurus ja elanike elatustaset arvestades heal tasemel, millesse annavad suure panuse ka linna asutused. Eeloleval perioodil tuleb panustada sihtrühmade vajadusest ja turunõudlusest lähtuvate teenuste ja keskkonna ajakohastamisse. Arvestada tuleb ka majanduse ümberstruktureerimisest teadmispõhiste sektoritele tulenevat vajadust panustada noorte suuremasse kaasatusse täppis- ja loodusteaduste valdkonda nii hariduse, noorsootöö kui ka huvitegevuse kaudu. Üldiselt hinnatakse Eesti kooliharidust heaks, mida kinnitab ka asjaolu, et Eesti õpilaste PISA-testide tulemused on jätkuvalt maailma tipus. Lisaks sellele püsivad Tallinna koolid riigieksamite pingereas kõrgetel kohtadel. Eeloleval perioodil on linna tähtsamad ülesanded koolivõrgu korrastamine, õppekorralduse nüüdisajastamine ja erivajadustega õpilastele hariduse omandamiseks sobiliku keskkonna ja võimaluste tagamine.

Lisaks eeltoodule panustab linn ka rahvatervise valdkonda, võttes meetmeid, mille eesmärk on parandada linnaelanike terviseteadlikkust ja vähendada riskikäitumist. Enamik tallinlasi vanuses 16 ja enam hindas oma tervist väga heaks või heaks, kuid probleemiks on elanikkonna teatavate rühmade riskikäitumine ning narkomaania ja HIVi jätkuv levik.

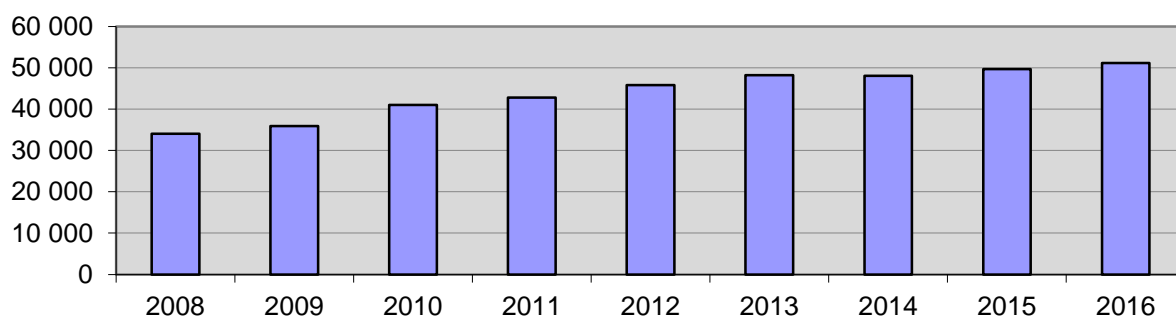
Joonis 3. Tallinlaste hinnang oma tervisele protsentides 2012–2016

Allikas: Tallinn arvudes 2017

2.3 Majanduskeskkond

Tallinn moodustab koos teiste Harjumaa kohalike omavalitsustega Eesti suurima majanduspiirkonna, mis Läänemere majandusruumis konkureerib teiste pealinnaregioonidega. Ligikaudu 4/5 otseinvesteeringutest Eestisse on tehtud Tallinna ja Harju maakonda.

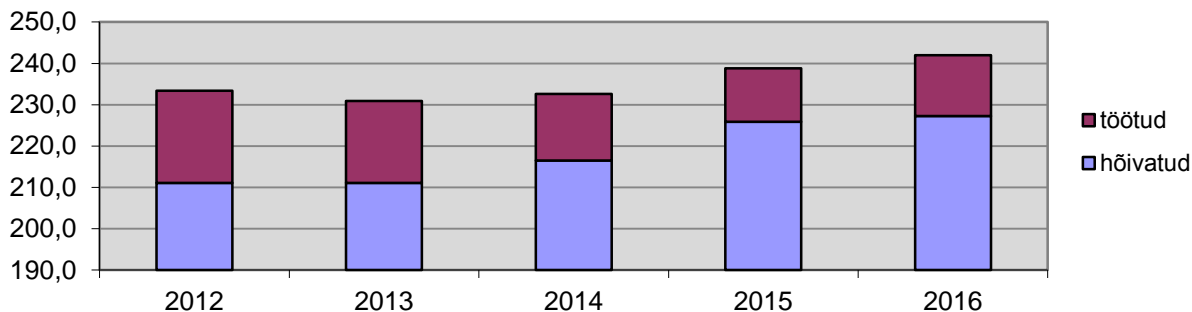
Tallinna osakaal riigi sisemajanduse kogutoodangus on kasvanud ning praegu toodetakse Tallinnas üle 53% Eesti SKTst (2016. aasta andmetel). Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Tallinnas on kasvutrendis, ületades 2016. aastal 50 000 piiri. Ettevõtete ärikasum moodustas 2015. aastal 862 miljonit eurot. Kuna valdav on väikeettevõtlus, siis annab ettevõtetele konkurentsieelise paindlik reageerimine turul toimuvale.

Joonis 4. Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Tallinnas 2008–2016

Allikas: Tallinn arvudes 2017

Suhteliselt odava tööjõuga majandusmudel on ammendunud ning suund on võetud teadmistemahukale ja ekspordile suunatud majandusele. Selleks aga on ettevõtetel tulenevalt noorema elanikkonna väljarändest ja konkurentsist kõrgema palgatasemega riikidega keeruline leida oskustöölisi ning insenere ja tehnikuid. Olemasolev vaba tööjõud on sobivam teenindussfääri ettevõtluse arenguks. Kuigi töötute osakaal Tallinnas on pigem teatavas langustrendis, on tööjõuturul palju erialahariduseta või vajaliku ümberõppeta isikuid. Samas soodustavad teadmistemahuka ettevõtluse arengut (nt info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, andmetöötlus, disain) eestlaste hea keeleoskus ja kõrghariduse kvaliteet.

Joonis 5. 15–74-aastaste hõiveseisundi dünaamika Tallinnas

Allikas: Tallinn arvudes 2017

Tallinn on toetanud alustavaid ettevõtteid, pakkudes nii ettevõtlusalaseid tugiteenuseid kui ka inkubatsioonipindasid uuenduslike algatuste elluviimiseks. Tallinn on äriettevõtete ja teiste institutsioonide taotluste alusel kehtestanud detailplaneeringuid tööstus- ja tehnoparkide rajamiseks. Nii erasektori kui ka avaliku sektori initsiatiivil on loodud unikaalsed innovatsioonikeskused, nagu Tehnopolis Ülemiste City ja Tallinna Teaduspark Tehnopol. Viimases neist on Tallinn ka ise osaline. Eeskätt tööstuslikule tootmisele soodsate tingimuste loomiseks on Tallinn rajanud Tondiraba, Betooni ja Suur-Sõjamäe tööstuspargi, kus luuakse kinnistutele vajalikud tehnovõrgud ning seejärel müüakse need äriettevõtetele tootmishoonete rajamise eesmärgil või sõlmitakse hoonestusõiguse lepingud hilisema väljaostu õigusega.

Aasta-aastalt on Tallinna ettevõtlus põimunud üha enam naaberomavalitsustega. Tallinnas käib pendelrändena töö u 79 000 inimest (2017. a lõpu seisuga oli Tallinna 246 000 töökohta) ning Tallinnast omakorda käiakse töö põhiliselt naaberomavalitsustes (u 41 000 inimest).

Turism on kujunenud majandusharuks, mis annab märkimisväärse osa Tallinna teenindussektori tööhõivest. Tallinn on Eesti peamine rahvusvahelise reisijateveo keskus. Tallinna vanalinn on UNESCO maailmapärandi nimistus. Tallinn on tõusnud hinnatud linnapuhkuse ja konverentsiturismi sihtkohaks, kuid jääb siiski märkimisväärselt maha nt Helsingist ja

Stockholmist.

2.4 Linnakeskkond

Linnaruum

Viimase kümne aasta jooksul on Tallinna linnaruumis toimunud märgatavad muutused. Linnaruum areneb ja muutub inimesekesksemaks. Linnas on tihendatud maakasutust, kasutusele võetud endiseid tööstusalasid, soodustades seal nii elamuehitust kui ka äiruumide ehitust. Sealjuures on arvestatud ka kultuuri- ja miljööväärtuslike alade hoidmise vajadust ja soodustatud jalgsi, jalgratta ja ühissõidukitega liikumist.

Tulenevalt Tallinna rahvastiku kasvust ja inimeste eelistustest on vajadus uute eluruumide, sealhulgas munitsipaalürieluasemete järele jätkuvalt suur. Linnakeskkonna planeerimisel on vaja soodustada uusi arendusi tiheasustuspriirkondades ja olemasoleva taristu läheduses, säilitades väärtuslikku arhitektuuri ja looduskeskkonda.

Tallinn on väga rikkaliku looduse ja mitmekesise maastikuga. Viimase kümnendi jooksul on korrastatud 35 haljasala ning loodud eeldused läbimõeldud rohevõrgustiku tekkeks.

Valglinnastumine on põhjustanud autoliikluse märkimisväärse kasvu, mis suurendab õhu- ja mürasaastet ning vähendab ühenduskiirusi, mõjutades linnakeskkonna kvaliteeti ja inimeste heaolu.

Tallinn kui merelinn on seadnud eesmärgiks avada linn merele võimalikult suures ulatuses, luues mereäärsetele aladele avalikult kasutatava linnaruumi.

Tallinna vanalinna kaitsmisel ja arendamisel tuleb lähtuda eesmärgist saavutada tasakaal püsielanikkonna ootuste ning turismi ja meelelahutusärile suunatud ettevõtete huvide vahel.

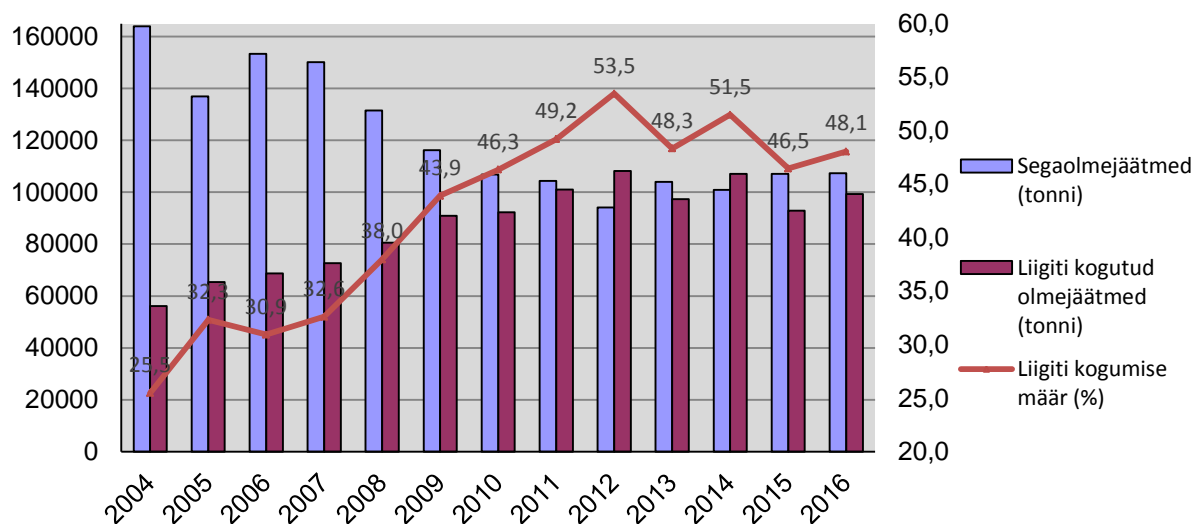
Tallinnas on 1037 km sõiduteid ja 273 km jalgratta- ja jalgteid. Seoses autostumise kiire kasvuga on suurenenud mitme olulise liiklussõlme rekonstrueerimise ning olemasolevate tänavate, sildade ja viaduktide kapitaal- ja taastusremondi vajadus. Samuti on suurenenud kvaliteedinõuded linnatänavate jm infrastruktuuriliste rajatiste hooldusremondi teostamisele. Viimaste aastate jooksul on teedehituses kasutusele võetud uued tehnoloogiad, tooted ja materjalid. Teede kasutusaega võimaldab pikendada teeinvesteeringuteks eraldatava raha tõhusam kasutamine ja uuendusliku tehnoloogia laialdasem rakendamine. Kõik linna omandis olevad tänavad on praeguse seisuga valgustatud. Linna välisvalgustuse puhul on kõige tähtsam välja vahetada amortiseerunud raudbetoonpostid, et tagada välisvalgustusvõrgu ohutus. Kaalutakse ka üleminekut energiasäästlikule LED-valgustusele.

Linnakeskkonna arendamisel on üha olulisem kasutada tänapäevaseid uuenduslikke lahendusi, kaasates nende väljatöötamise teadusasutusi ja erasektorit ning rakendades rahvusvahelist kogemust.

Jäätmemajandus, tehnovõrgud ja rajatised

Kaks kolmandikku Tallinnast saab toasooja kaugküttesüsteemist, mida on aastate jooksul uuendatud, kuid mis vajab jätkuvaid investeeringuid soojakadude vähendamiseks. Üle 99% Tallinna leibkondadest on olemas veevõrk ja kanalisatsioon ning soe vesi on 98%. Viimastel aastatel on Tallinna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitunud mitu lähivalda. Probleemiks on hädaolukorraks mõeldud, kogu linna haarava põhjaveel põhineva veevarustussüsteemi puudumine.

Jäätmemajanduses on seatud eesmärgiks lähtuda jäätmehierarhiast, mille järgi tuleb esmajärjekorras jäätmeteket vältida või vähendada. Olmejäätmete võimalikult laialdase korduskasutuseks ettevalmistamise ja materjalina ringlussevõtu eeldus on nende liigiti kogumine. 2016. aastal oli Tallinnas tekkivate olmejäätmete liigiti kogumise tase 48,1% (Joonis 6).

Joonis 6. Üldine jäätmete liigiti kogumise määr Tallinnas aastate võrdluses

Jäätmete sorteerimise ja taaskasutuse valdkonnas on rahuldav olukord pandipakendite ning vanapaberi ja papi puhul – neid sorteerib üle 80% elanikest. Arenguruumi on ohtlike jäätmete, kasutatud riiete ja teiste pakendijäätmete puhul, mida sorteerib vastavalt 76%, 65% ja 55% elanikest. Mittesorteerimise peamise põhjusena on 49% elanikest nimetanud jäätmete üleandmise liigset keerukust.

3. Valdkondlikud strateegiad

Valdkondlikud strateegiad hõlmavad kuut valdkonda: ettevõtlus, turism ja tööhõive; kultuur ja vaba aeg; haridus ja noorsootöö; sotsiaalne kaitse, tervis ja turvalisus; linnaruum, tehnotaristu ja kommunaalmajandus; kohalik omavalitsemine.

3.1 Ettevõtluse, turismi ja tööhõive strateegia

Eesmärk: ettevõtlik, tööturul nõutud ja hästi tasustatud tallinlane – suure tootlikkusega ja efektiivse majandusega Tallinn.

Eesmärgi saavutamiseks rakendab linn tegevusi kolmel suunal: elanikkonna ettevõtlikkuse ja ettevõtlusteadmiste suurendamine, alustavate ettevõtete toetamine; Tallinna rahvusvahelise tuntuse suurendamine eesmärgiga kaasata enam välisinvesteeringuid ja ergutada turismi; Tallinna arendamine tervikliku, atraktiivse ja inimkeskse elukeskkonnana, et aktiivsed, haritud ja ettevõtlikud tööealised inimesed nii Eestist kui ka välisriikidest eelistaksid Tallinna oma elu- ja töökohana.

Linna ettevõtluspoliitika peamine sihtrühm on alustavad mikro- ja väikeettevõtted, eriti sellised, mis on suutelised eristuma kas ekspordivõime, uuenduslikkuse või tehnoloogilise arengu poolest. Soodustatakse klasteripõhiste koostöövormide teket ja arengut.

Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusteadmiste suurendamise sihtrühm on nii juba töötavad inimesed kui ka noored. Keskne suundumus on kinnistada elukestev õpe nii ettevõtjate kui ka töötajate väärtusmaailma. Kujundatakse ja rakendatakse koostöös riigi ja erasektoriga meetmeid tööealise elanikkonna ümber- ja täiendõppeks tagamaks nende kohanemine muutuva majanduskeskkonnaga ja kvalifikatsiooni vastavus turunõudlusega. Noorte ettevõtlikkuse toetamine on ka noorsootöö valdkonna üks eesmärke. Linna eestvedamisel rajatakse tööstusparke uute töökohtade loomise võimaldamiseks, tõhustatakse koostööd ettevõtluse tugistruktuuridega ning jätkatakse äriarendusteenuse osutamist ettevõtlusinkubaatorites.

Kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomist takistab inseneriharidusega tööjõu puudus. Selleks, et tekitada lastes huvi inseneriteadustes kõrghariduse omandamise vastu, tuleb panustada noorte suuremasse kaasatusse täppis- ja loodusteaduste valdkonda nii hariduse, noorsootöö kui ka huvitegevuse kaudu.

Jätkatakse turismiteenuste arendamist ja Tallinna rahvusvahelist tutvustamist nii ettevõtlus- kui ka külastuskohana. Rõhuasetus on turismiteenuste mitmekesistamisel, ennekõike elamusturismi (ajalooelamus, kultuurielamus, lõõgastav puhkus, Eesti elulaadiga tutvumine) ja peredele mõeldud turismiteenuste arendamisel. Valdkondlikud prioriteedid on konverentsiturism ja sündmusturism

laiemalt.

Atraktiivse elukeskkonna loomisel on tähtis nii linna füüsilise keskkonna atraktiivsus (punkt 3.5 „**Linnaruumi, tehnotaristu ja kommunaalmajanduse strateegia**“), vaba aja veetmise võimaluste mitmekesisus (punkt 3.2 „**Kultuuri ja vaba aja strateegia**“) ning sotsiaalse kaitse, tervise ja turvalisuse tagamine (punkt 3.4 „**Sotsiaalse kaitse, tervise ja turvalisuse strateegia**“).

3.2 Kultuuri ja vaba aja strateegia

Eesmärk: vaimselt ja kehaliselt aktiivne tallinlane – mitmekesiste tegevusvõimalustega ning elamusterohke Tallinn.

Kultuurielu elavdamisel pööratakse tähelepanu nii eesti rahvuskultuuri kui ka rahvusvähemuste kultuuri edendamisele. Fookuses on tänapäevane, arenev ja noorem elanikkonda kaasav professionaalne pärimuskultuur, laiendatakse vähemusrahvuste osalust kultuurielus ja vähendatakse rahvusrühmade suletust omakeelsesesse kultuuri. Eri rahvuste lähendamiseks ja vastastikuse usalduse suurendamiseks jätkatakse Kodurahuprogrammi. Euroopa mastaabis konkurentsivõimelise professionaalse kultuuri arendamise kõrval tagatakse kultuurilise huvitegevuse võimalused ja toetatakse kodanikuühendusi.

Tallinna kultuurielu elavdamise ja rikastamise eeldus on rahvusvaheline suhtlus, kultuurivahetus ja kogemuste vahetamine. Fookuses on kultuurisidemete tugevdamine Läänemere regioonis ning osalemine linnade võrgustikus EUROCIITIES.

Jätkatakse linna kultuuri-, mälu- ja vabaajaasutuste hoonete rekonstrueerimist ja ehitamist, tagades paremad võimalused nii professionaalse kunsti viljelejatele ja tarbijatele kui ka kultuuriliseks huvitegevuseks, rakendades innovaatilisi lahendusi ja rahvusvahelisi kogemusi. Panustatakse sihtrühmade vajadusest ja turunõudlusest lähtuvate teenuste arendamisse. Võttes arvesse trende Euroopas ja maailmas, kavandatakse raamatukogude ümberkujundamist tegevuskeskusteks.

Tallinna linna kultuuri-, mälu- ja vabaajaasutuste tegevus peab toimuma selgetel kokkulepitud alustel, vältides tegevuste dubleerimist, toetades asutuste koostööd ja soodustades pidevat arengut vastavalt sihtrühmade muutuvatele vajadustele.

Arhitektuuri ja miljööväärtuste kaitsel on esmatähtis hoida pärandit, tugevdades linnapoolset järelevalvet. Paralleelselt sellega panustab linn elanike ulatuslikumasse teavitamisse nii linnaruumi väärtustest kui ka nende kaitseks kehtestatud piirangutest.

Valdkonna arendamisel kavandatavad olulisemad projektid on Tallinna lauluväljaku taristu ja tegevuse arendamine, Mustpeade maja omandiküsimuste lahendamine ja hoone restaureerimine, Tallinna Linnamuuseumi ja bastionikäikude ekspositsioonide nüüdisajastamine, Tallinna Linnateatri ajaloolise hoonete kompleksi välja arendamine koostöös riigiga, Tallinna linnahalli arendusprojekti elluviimine koostöös riigiga, Tallinna Loomaaia ekspositsiooni ajakohastamine ja arendamine, Dominiiklaste kloostrikompleksi ja teiste linnale kuuluvate muinsuskaitsete objektide renoveerimine ja säilitamine ning kirikurenessansi projekti jätkamine, Salme kultuurikeskuse arendamine ja ümber kujundamine nüüdisaegseks sündmuskeskuseks.

Sportivaldkonnas on eesmärk rahvatervise edendamine, pakkudes linnaelanikele tänapäevaseid võimalusi liikumisharrastusega tegeleda, sh mitmekülgseid harrastusspordiüritusi. Jätkatakse laste ja noorte harrastus- ja saavutusspordi toetamist, soodustatakse õpilaste liikumisvõimalusi koolis ja kooliterritooriumil, samuti toetatakse rahvusvaheliste spordiürituste ja –projektide korraldamist.

Sporidirajatiste võrgu kujundamisel lähtutakse põhimõttest, et spetsiifilistel rajatistel on ülelinnaline tähtsus. Linnaosadesse rajatakse multifunktsionaalsed spordikeskused ning toetatakse kodulähedaseks harrastusliikumiseks vajaliku taristu arendamist. Valdkonna arendamisel kavandatavad olulisemad projektid on Kalevi ja Kadrioru staadioni taristu uuendamine ja arendamine, terviseradade arendamine ning spordiparkide, palliväljakute ja ekstreemspordiväljakute rajamine linnaosadesse.

3.3 Hariduse ja noorsootöö strateegia

Eesmärk: turvaliselt kasvav, mitmekülgsest arenev ja elukestvalt õppiv tallinlane – haritud, võimekas ja avatud Tallinn.

Haridusvaldkonna tähtsamad eesmärgid on mitmekülgse, kvaliteetse ja nüüdisaegse hariduse võimaldamine munitsipaalkoolides ning laste päevahoiu teenuse ning alushariduse andmise tagamine. Samuti panustab linn tallinlastele mitmekesise huvitegevuse võimaldamisse ja huvialade

arendamisse.

Päevahoiuteenuse võimaldamise ning alushariduse andmisega lastele toetab linn lastevanemate töötamist, õppimist ja toimetulekut ning laste eakohast arengut. Linna eesmärk on panustada koolieelsete lasteasutuste ajakohastamisse ja arendamisse, lähtudes lasteaiakohtade planeerimisel turunõudlusest ning eesmärgist suurendada sõimeealistele ja erivajadustega lastele mõeldud päevahoiukohtade arvu.

Üldharidusteenuse arendamisel on eesmärk tagada lastele kvaliteetse hariduse andmine nüüdisaegses õpikeskkonnas. Koolivõrgu korrastamisel arvestatakse põhikoolikohtade vajaduse kasvu. Panustatakse õpetajate ja teiste noortega tegelevate spetsialistide (sh noorsootöötajate) teadmiste ja oskuste ning õppekorralduse ajakohastamisse. Samuti panustatakse erivajadustega õpilastele hariduse omandamiseks sobiliku keskkonna ja võimaluste loomisesse. Süvendatakse loodus- ja täppisteaduste ning tehnoloogia (LTT) osakaalu nii hariduse, noorsootöö kui ka huvitegevuse kaudu.

Huvitegevus peab olema mitmekesine ning kättesaadav linna üldhariduskoolides, teistes laste ja noorte huvitegevust võimaldavates linna asutustes kui ka kolmanda sektori korraldatavates huviringides.

Kutse- ja kõrghariduse valdkonnas on oluline koordineerida koostööd gümnaasiumide, kutsekoolide ja kõrgkoolide vahel õppetöö korraldamisel ja õpilaste karjääri planeerimisel.

Noorsootöö eesmärk on luua noortele võimalus areneda ja vaba aega sisustada, lähtudes nende huvidest ja vajadustest. Noorsootööga soodustatakse noorte ettevõtlikkuse ja kaasatuse suurenemist ja nende ettevalmistust iseseisva eluga toimetulekuks.

Toetatakse noorsooprojekte, laste ja noorte osalemist laagrites ja noorteühendustes. Korraldatakse ülelinnalisi noorsootööprogramme, mis hõlmavad mobiilse noorsootöö rakendamist, noorteinfo kogumist ja vahendamist, terviseteadlikkust ja tervislikku käitumist edendava programmi väljatöötamist ja rakendamist ning noorteürituste korraldamist.

Valdkonnas kavandatavad olulisemad projektid on erivajadusega laste koolide renoveerimine ja nüüdisajastamine, üldhariduskoolide ja koolieelsete lasteasutuste tervikrenoveerimise jätkamine ning üldhariduskoolide spordisaalide ja staadionide arendamine ning linna huvikoolide ja huvikeskuste renoveerimine ja arendamine.

3.4 Sotsiaalse kaitse, tervise ja turvalisuse strateegia

Eesmärk: hoolitud, kaitstud ja abistatud tallinlane – maandatud riskidega ja (sotsiaalselt) turvaline Tallinn.

Sotsiaalhoolekande peamised sihtrühmad on lastega pered, eakad, erivajadustega inimesed ja toimetulekuraskustes isikud. Sotsiaalse toimetuleku tagamise tegevussuunad on ennetus- ja teavitustöö ning sotsiaalteenused ja -toetused. Abivajajate arvu kasvamise tõttu tuleb muuta sotsiaaltoetuste süsteem paindlikumaks, et see arvestaks toetuse saajate individuaalseid vajadusi. Linn toetab lastega perede iseseisvat toimetulekut, arendades lastele vajalikke teenuseid ja tehes need lapsevanematele kättesaadavaks. Tõhustada tuleb laste ja noortega tegelevate linna asutuste (lasteaiad, koolid, noortekeskused, sotsiaalosakonnad) vahelist koostööd eesmärgiga ennetada ja lahendada võimalikke sotsiaalseid ning laste ja noorte vaimse ja füüsilise arenguga seotud probleeme.

Eakate hoolekande eesmärk on aidata inimestel võimalikult kaua elada oma kodus täisväärtuslikku elu, vajaduse korral pakutakse eakatele üldhooldekodu teenust.

Erivajadustega inimeste hoolekande eesmärk on aidata kaasa iseseisva toimetulekuvõime saavutamisele ja säilitamisele. Oma kodus elavate ööpäevast kõrvalabi vajavate inimeste puhul rakendatakse uuenduslikku hooldustehnoloogiat. Teenuste osutamine toimub hinnatud vajaduse alusel. Hoolekandeteenuste taotlemisel, osutamisel ja arendamisel rakendatakse tänapäevaseid erivajadustega arvestavaid infotehnoloogilisi lahendusi. Teenuste osutamisel arvestatakse füüsilise ligipääsetavusega. Oluline roll kõige eelneva saavutamisel on kvalifitseeritud ja motiveeritud lastekaitse- ja sotsiaaltöötajatel. Kõikide teenuste parima kvaliteedi tagamiseks arvestatakse universaalse disaini (ligipääsetavuse) põhimõtetega.

Rahvatervise valdkonna eesmärgid on laste tervisliku ja turvalise arengu ning tervist toetava elu-, töö- ja õpikeskkonna tagamine, linnaelanike sotsiaalse kaasatuse suurendamine, tervislike valikute

soodustamine ning narkomaania ja HIV leviku vähendamine.

Avaliku korra ja turvalisuse tagamisel on eesmärk ennetada korrarikkumisi, mõjutada inimeste käitumist linnakeskkonna kvaliteedi kaudu ja tagada valmisolek hädaolukorraks ja suurõnnetustele reageerimiseks. Kuritegevust aitab vähendada ennekõike kodanike korrakaitseline omaalgatus ja sotsiaalne keskkond, sealhulgas linnaruumi parandamine.

Valdkonnas kavandatavad olulisemad projektid on Iru Hooldekodu õenduskeskuse ehitus, sotsiaalkeskuste arendamine, päevakeskuste ja sotsiaalmajutusüksuste renoveerimine ning Tallinna haigla arenguvisioni väljatöötamine.

3.5 Linnaruumi, tehnotaristu ja kommunaalmajanduse strateegia

Eesmärk: kodu-, töö- ja puhkeelu säästvalt ühendav ning väärtustav tallinlane – hubase, inspireeriva ja keskkonnasõbraliku linnaruumiga Tallinn.

Linnaruumi kujundamisel on aluseks säästva arengu põhimõtted. Väärtustatakse linna mitmekesisust ja multifunktsionaalsust ning luuakse taaslinnastumise eeldused. Panustatakse vanalinna ja linna miljööväärtuslike alade säilimisse ja tasakaalustatud arendamisse. Jätkatakse linnakeskkonna tihendamist ja seni kasutamata alade kasutusele võtmist, eelistades olemasoleva taristu läheduses olevaid alasid. Uute elamupiirkondade rajamisel eelistatakse endiste tööstusalade kasutuselevõttu. Arendatakse (elamu)piirkonnakeskusi. Suurte korruselamutega linnaosade maakasutust mitmekesistatakse, lõimides sinna teenindus- ja meelelahutusfunktsioone. Arvestatakse sotsiaalset vajadust munitsipaalürieluasemete järele, seejuures jätkatakse linnale kuuluvate üksikkorterite müüki ja arendatakse munitsipaalmaju. Linna avamiseks merele jätkatakse mereäärsete alade arendamist ja kasutusele võtmist avaliku linnaruumina.

Tallinna haljastuse arendamisel on eesmärk luua toimiva rohevõrgustiku ning mitmekesise looduse ja maastikuga väärtuslik ja esteetiline elukeskkond. Hoonetus- ja parkimisalasid ei laiendata rohealade arvelt, rohealad säilitatakse puhkamiseks ja virgestuseks. Metsad, pargid ja puisteed liidetakse ühtseks võrgustikuks, mis moodustab linnaümbruse haljasvööndiga terviku. Haljastut käsitletakse võrdväärse elemendina linnakeskkonna tehiselementide kõrval, mille rekonstrueerimisel eelistatakse looduslikult reguleeruvaid ruumilahendusi.

Liikuvusvaldkonna eesmärk on suurem säästlike liikumisviiside osakaal. Panustatakse ühistranspordi liinivõrgu arendamisse ja nüüdisajastamisse, lähtudes linnaelanike liikumisvajadusest. Südalinna piirkonnas seatakse esikohale ühissõidukiliiklus ja jalakäijad. Laiendatakse jalakäijate ala vanalinnas. Töötatakse välja Tallinna linnapiirkonna liikuvuskava ja alustatakse selle elluviimist. Tänavavõrgu arendamise esmaülesanne on vähendada kesklinna liikluskoormust ja rajada linnakeskusest möödaskäigu teed. Jätkatakse oluliste liiklussõlmede ehitamist ja rekonstrueerimist ning tänavate, sildade ja viaduktide kapitaal- ja taastusremonti. Teede kasutusaja pikendamiseks võetakse kasutusele uusi tehnoloogiaid, tooteid ja materjale.

Linnaelanike joogiveevarustuses tagamiseks arendatakse hädaolukorraks mõeldud kogu linna haaravat põhjaveel põhinevat veevarustussüsteemi. Kavandatakse ühiskanalisatsioonisüsteemide lahkvooleks viimist koos sademevee kohapealse hajutamise ja looduslikul teel (tiigid, lodud) puhastamisega.

Energiamajanduses on eesmärkideks hoonete energiasäästlikkust, energeetilist mitmekesisust ja kaugküttevõrkude jätkuv kasutamine ja nende arendamine soojakadude vähendamiseks. Energiasäästu suurendamiseks ja kliimamuutustega kohanemiseks koostatakse pikaajaline tegevuskava.

Jäätmemajanduse eesmärk on soodustada jäätmetekke vältimist või vähendamist ning korduskasutust. Edendatakse jäätmete liigiti kogumist, et neid võimalikult suures mahus materjalina ringlusse võtta või muul viisil taaskasutada, tõhustades muu hulgas seiret ning järelevalvet.

Panustatakse elanikkonna keskkonnateadlikkuse parandamisse. Keskkonnaharidust arendatakse kõikidel haridustasanditel, sh täiskasvanuhariduses, et tagada keskkonnahariduse jätkusuutlikkus. Läänemere-äärse linnana arendab Tallinn koostööd regiooni teiste linnadega, mille raames vahetatakse ja rakendatakse rahvusvahelist kogemust.

Valdkonna kavandatavad olulisemad projektid on Haabersti ristmiku, Reidi tee ja Gonsiori tänava ehitamine, Vanasadama ja kesklinna vahelise liikuvuskeskkonna arendamine, linnapiirkondade

kergliiklusteede rajamine ja arendamine, fooriobjektide rajamine, tänavavalgustuse nüüdisajastamine, ühissõidukipeatustesse reaalajainfotabloode paigaldamine, ühistranspordi veeremi uuendamine, munitsipaalalamute projekteerimine ja ehitamine ning ühiselamu tüüpi hoonete renoveerimine ja arendamine, linna asutuste ligipääsetavuse parendamine, jäätmejaamade ehitamine ja multiliftkonteinerite soetamine, peremänguväljakute rajamine ja rekonstrueerimine ning treeningelementide väljavahetamine, linna parkide, väljakute ja rohealade korrastamine ja arendamine, linnamööbli soetamine ja uuendamine, Tallinna Botaanikaaiia, Tallinna Loomaaiia ja kalmistute arendamine ning Tallinna innovaatiliste lahenduste teekaardi ideede elluviimine.

3.6 Kohaliku omavalitsemise strateegia

Eesmärk: demokraatlikult ja sihipäraselt kohalikku omavalitsust teostavad tallinlased – teadmistepõhise juhtimise ning kõrge teeninduskultuuriga ja tulemuslikult töötavate linnaasutustega Tallinn.

Tähtsamaiks eesmärgiks on laiendada teadmistepõhist linnajuhtimist, kaasates selleks ülikooli ning teadus- ja arendusasutusi. Jätkatakse linnaorganisatsiooni tööprotsesside ja tegevuste tõhustamist halduskoormuse ja bürokraatia vähendamiseks ning ülesannete dubleerimise vältimiseks, panustatakse e-teenuste osakaalu suurendamisse ja ametiasutuste töötingimuste nüüdisajastamisse. Jätkatakse linnaelanike teavitamist linna tegevusest, toetatakse kodanikuühiskonna arengut ja asumipõhiseid kodanikualgatusi, tõhustatakse koostööd vabaühenduste ja äri sektoriga. Jätkatakse nn targa linna kontseptsiooniga, aidates kaasa uuenduslike lahenduste tekkele ja nende kasutuselevõtmisele linnaruumis ning jätkatakse jõupingutusi, et olla maailma seitsme intelligentsema kogukonna seas.

E-teenuste arendamisel on eesmärgiks eeskätt suure kasutajaskonnaga ja sagedamini kasutatavate teenuste puhul minna üle 2. taseme e-teenustele. Avalike teenuste osutamisel, linnalise piirkonna arendamisel ja elukeskkonna kvaliteedi parandamisel tõhustatakse koostööd Harjumaa kohalike omavalitsustega. Teenuste arendamisel lähtutakse sihtrühmade vajadustest ja turunõudlusest, viies läbi uuringuid ja küsitlusi, kaasates vastavaid osapooli ja erinevaid huvigruppe jms.

Valdkonnas kavandatud olulisemad projektid on kompetentsikeskuste loomine ülelinnaliste funktsioonide täitmiseks, linna administratiivhoonete parendamine, linna uue haldushoone projekteerimine ja linnaosavalitsuste haldusfunktsioonide täitmiseks vajalike ruumide korrastamine või uuendamine, eelistades põlvkondade maja ehk linnaosa keskuse kontseptsiooni.

4. Arengukava tegevuskava

Tallinna arendustegevused jaotuvad kuue strateegia vahel 29 alaeesmärgiks. Tegevuste elluviimiseks kavandatud tähtsamad projektid ja nendega kaasnevad kulutused tegevusvaldkondade lõikes planeeritakse Tallinna eelarvestrateegias aastateks 2019–2022, mis on aluseks linna vastavate aastat eelarvete koostamisel.

EESMÄRK 1: ETTEVÕTLIK, TÖÖTURUL NÕUTUD JA HÄSTI TASUSTATUD TALLINLANE – SUURE TOOTLIKKUSEGA JA EFEKTIIVSE MAJANDUSEGA TALLINN

Mõõdik	Praegune tase	Sihttase 2023
Keskmine brutokuupalk eurodes (Tallinn)	1299	1429
Välis turistide ööbimiste arv Tallinna majutusettevõtetes (mln ööd)	2,69	3,34
Väliskülastajate rahulolu*	8,8	9,2

* Üldmulje Tallinna-reisist kümnepallisüsteemis, kus 1 on kõige madalam ning 10 kõige kõrgem hinne. Allikas: Tallinna väliskülastajate uuring.

Alaeesmärk 1.1	
Konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja ettevõtlusamet
Tööstus- ja tehnoloogiaparkide arendamine	
Linna ettevõtluskeskkonna ja investeerimisvõimaluste turundamine	
Ettevõtlusinkubaatorite tegevuse toetamine	
Klastrite arengule kaasaaitamine	
Koostöö erialaliitude, ülikoolide ja teiste ettevõtluse tugistruktuuridega	
Alaeesmärk 1.2	
Suurenenud ettevõtlus ja ettevõtete areng	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja ettevõtlusamet
Ettevõtluse propageerimine, ettevõtlusürituste korraldamine ja korraldamise toetamine	
Ettevõtlusnõustamine ettevõtja infopunktis	
Lühikoolituste korraldamine	
Ettevõtlustoetused (messitoetus, uute töökohtade, sh vähenenud töövõimega inimestele kohandatud töökohtade loomise toetus, praktikajuhendaja toetus)	
Koostöö kõrgkoolide, kompetentsikeskuste ning teadus- ja arendusorganisatsioonidega, sh ettevõtjate innovatsiooniteadlikkuse parandamine	
Tööjõu oskuste ja teadmiste edendamine	
Tööturule sisenemise tõkete alandamine	
Alaeesmärk 1.3	
Tallinn kui kvaliteetne turismisihtkoht	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja ettevõtlusamet

Turismitoodete mitmekesistamine, kohalike turismiga seotud ettevõtjate nõustamine toodete ja teenuste arendamise valdkonnas
Tallinna tutvustamine puhke- ja äriturismi sihtkohana, loodusturismi sihtpunktina
Tallinna turismiinfo kogumine, töötlemine ja jagamine enam kasutatavates kanalites
Külastajate teenindamine turismiinfokeskuses ning infopäringutele vastamine
Tallinna turismiobjektide ligipääsetavuse infoportaali www.liikumisvabadus.invainfo.ee kasutamine ja selle arendamise toetamine
Vaatamisväärsuste kaardi Tallinn Card pakkumine külastajatele
Tallinna giidide atesteerimise koordineerimine
Vaatamisväärsuste ja atraktsioonide suunaviitade ja linnaplaanide olemasolu tagamine tänavatel
Tallinna väliskülastajate reisikäitumise ja hinnangute uurimine

EESMÄRK 2: VAIMSELT JA KEHALISELT AKTIIVNE TALLINLANE – MITMEKESISTE TEGEVUSVÕIMALUSTEGA JA ELAMUSTEROHKE TALLINN

Mõõdik	Praegune tase	Sihttase 2023
Tallinna linna poolt mittetulundustegevuse toetamise meetme abil toetatavate kultuurisündmuste arv	u 260	u 280
Rahvakultuuri harrastajate arv	15 277	16 000
„Tallinn liigub“ võistluste/etappide arv	307	360
Spordiürituste ja -projektide arv (spordivaldkonna mittetulundustegevuse toetuse kaudu toetatud projektide arv)	192	240
Sporditegevuse toetust saavate harrastajate arv ¹	21 030	22 000

Alaesmärk 2.1

Kultuuriliselt aktiivne elanikkond

Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks

Peavastutaja kultuuriamet, kaasvastutajad haridusamet, linnakantselei

Mitmekesiste harrastus- ja seltsitegevuse võimaluste loomine

Kultuuripärandi kogumine, säilitamine ja elanikele tutvustamine

Kodurahuprogrammi jätkamine

Elanike enesetäiendamise toetamine ning selleks juurdepääsu tagamine kirjandusele ning muule kirjalikule, visuaalsele või auditiivsele teabele

Raamatukogude ja kultuurikeskuste võrgu korrastamine ja teenuste ajakohastamine

¹ Sporditegevuse toetust saavad 7–19-aastased lapsed ja igas vanuses püsiva töövõimetusega (kuni 40%) harrastajad.

Alaeesmärk 2.2	
Elamusterohke Tallinn	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja kultuuriamet
Tallinnas toimuvate kultuurisündmuste ja -projektide toetamine	
Teatritegevuse arendamine	
Kontserttegevuse arendamine	
Oluliste kultuuriobjektide arendamine	
Kultuurialane koostöö rahvusvahelisel tasandil	
Alaeesmärk 2.3	
Säilinud ja väärtustatud ajalooline kultuuripärand	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja linnaplaneerimise amet
UNESCO maailmapärandi nimekirja kuuluva vanalinna ehituspärandi säilitamine ja restaureerimine ning vanalinna hoidmine autentse elu-, ettevõtlus- ja külastuskeskkonnana	
Kultuurimälestiste korrashoiu tagamine	
Miljööväärtuslike hoonestusalade väärtustamine, nende kaitse korraldamine ja korrastamise toetamine	
Alaeesmärk 2.4	
Tänapäevased, elanikele kättesaadavad sportimisvõimalused ning lai spordiürituste valik	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja spordi- ja noorsooamet
Spordirajatiste ehitamine, renoveerimine ja erinevate sportimisteenuste osutamine	
Noorte harrastus- ja saavutusspordi arendamiseks vajalike võimaluste ning tingimuste loomine	
Spordiürituste, tunnustusürituste ja spordiprojektide korraldamine ning toetamine	

EESMÄRK 3: TURVALISELT KASVAV, MITMEKÜLGSELT ARENEV JA ELUKESTVALT ÕPIIV TALLINLANE – HARITUD, VÕIMEKAS JA AVATUD TALLINN

Mõõdik	Praegune tase	Sihttase 2023
Nüüdisajastatud lasteaedade osakaal (lähtuvalt investeringute kavast)	15%	25%
Renoveeritud koolide osakaal (lähtuvalt investeringute kavast)	85%	95%
Noortekeskuste ja ülelinnaliste programmide külastajaid	70 965	100 000
Noorteinfo kontaktide koguarv (noorteinfo päringud, infoüritustel osalejad)	193 749	230 000

Alaeesmärk 3.1	
Tallinna elanikeregistris olevatele 1,5–7-aastastele lastele on tagatud võimalus omandada alusharidus nüüdisaegse õpi- ja mängukeskkonnaga koolieelses lasteasutuses	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja haridusamet, kaasvastutaja sotsiaal- ja tervishoiuamet
Lastehoiuteenuse osutamine ja alushariduse andmine	
Programmi „Lasteaiakoht igale lapsele“ elluviimine	
Lasteaedade (sh õuealade) remont, renoveerimine ja rekonstrueerimine, sealhulgas mänguväljakute rajamine EV100 projekti raames	
Eesti keele õppe süvendamine ning keelekümblusmetoodika rakendamine lasteaedade vene õppekeelega rühmades	
Laste päevahoiu toetamine	
Programmi „Tuleohutu lasteaed“ elluviimine	
Tervist edendavate lasteaedade (TEL) Tallinna võrgustiku toetamine ja nõustamine	
Lastele mõeldud ülelinnaliste sündmuste ja konkursside korraldamine	
Tallinna haridusasutuste kvaliteediauhinna konkursi korraldamine	
Hariduslike erivajadustega laste arengu toetamine ja tugiteenuste pakkumine	
Mültkultuurilises õpikeskkonnas toimetulemise toetamine	
Alaeesmärk 3.2	
Kõigile Tallinnas elavatele lastele on tagatud võrdsed võimalused põhihariduse omandamiseks tänapäevasel tasemel ning soovijatele on kättesaadav keskharidus ja osalemine elukestvas õppes	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja haridusamet, kaasvastutaja sotsiaal- ja tervishoiuamet
Põhihariduse võimaldamine	
Keskhariduse võimaldamine	
Koolivõrgu korrastamine põhi- ja keskhariduse õppekohtade vajadustest lähtuvalt	
Koostöö tegemine riigiga riigigümnaasiumide loomisel	
Koolihoonete renoveerimine ja sisustamine	
Koolide info- ja kommunikatsioonitehnoloogiavõimekuse edendamine	
Tasuta toitlustamise võimaldamine kõigile munitsipaalühikhariduskoolide statsionaarses õppes õppivatele õpilastele	
Õpikeskkonna arendamist toetavate konkursside korraldamine ja asutuste tunnustamine	
Tervist edendavate koolide (TEK) Tallinna võrgustiku toetamine ja nõustamine	

Õpilaskõiguste, olümpiaadide ja konkursside korraldamine ja parimate osalejate tunnustamine	
Õpilaste individuaalsete vajaduste toetamine, kaasava hariduse rakendamise toetamine	
Mitmekultuurilises õpikeskkonnas toimetulemise toetamine	
Alaeesmärk 3.3	
Kõigile soovijaile on tagatud kättesaadav ja jõukohane huvitegevus ja -haridus	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja haridusamet, kaasvastutaja spordi- ja noorsooamet
Mitmekesise huvitegevuse kättesaadavuse tagamine	
Loodus- ja täppisteaduste ning tehnoloogia osakaalu suurendamine	
Teadmisi, kogemusi ja oskusi arendavate konkursside korraldamine	
Programmiga „Roheline kool“ liitunud haridusasutuste tegevuste toetamine	
Alaeesmärk 3.4	
Noorte arengut toetav noorsootöö	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja spordi- ja noorsooamet, kaasvastutaja haridusamet
Noortekeskuste töö edasiarendamine ning teenuste disainimine	
Noorsootöövaldkonna töötajate pädevuse parendamine	
Mitteformaalõppe programmide arendamine ja elluviimine, sh loodus- ja täppisteaduste ning tehnoloogia valdkonnas	
Linna noorsootöövaldkonna koostöövõrgustiku töö korraldamine	
Noorte ettevõtlikkuspädevuse suurendamine	

EESMÄRK 4: HOOLITUD, KAITSTUD JA ABISTATUD TALLINLANE – MAANDATUD RISKIDEGA JA (SOTSIAALSELT) TURVALINE TALLINN

Mõõdik	Praegune tase	Sihttase 2023
Aasta jooksul menetletud lastekaitsejuhtumite arv	1921	1750
Lastekaitsetöötajate arv	65 (2017. aastal on 1240 last ühe lastekaitse spetsialisti kohta)	78 (1 töötaja 1000 lapse kohta)
Tugiisikuteenust kasutavate / teenuse järjekorras olevate raske ja sügava puudega laste arv	236/81	350/0
Isikliku abistaja või tugiisiku teenust kasutavate täiskasvanute arv / teenuse järjekorras olevate täiskasvanute arv	133/24	210/0

Sotsiaalmajutusüksustes resotsialiseeritud isikud (% aastas)	10	15
Üldhooldekoduteenuse ootel olevate isikute arv	70	50
Resotsialiseerimise ootel olevate toimetulekuraskustes isikute/perede arv	572/97	275/50

Alaeesmärk 4.1

Lapsed on sotsiaalselt kaitstud, riskiperede ja vanemliku hoolitsuseta lastele on tagatud abi, käitumisprobleemidega lastele rehabilitatsioonivõimalused

Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks

Peavastutaja sotsiaal- ja tervishoiuamet

Perekonda toetavate teenuste osutamine

Lastekaitse korralduse arendamine

Asendushoolduse arendamine

Alaeesmärk 4.2

Puuetega inimestele on tagatud avalike ja erateenuste kättesaadavus ning abistav tugi, loodud on võimalused toimetulekuks ja aktiivseks eluks

Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks

Peavastutaja sotsiaal- ja tervishoiuamet

Transporditeenuste osutamine puuetega inimestele

Isikliku abistaja teenuste osutamine

Vaimu- ja liitpuudega isikutele tegevusvõimaluste avardamine ja nende perekondade toimetulekuraskuste vähendamine

Puuetega inimeste perekonda toetavate teenuste osutamine

Teenuste osutamine psüühiliste erivajadustega inimestele

Puuetega inimeste toimetulekut soodustavate toetuste rakendamine

Alaeesmärk 4.3

Toimetulekuraskustes inimeste iseseisva toimetulekuvõime saavutamiseks ja taasühiskonnastamiseks on tagatud resotsialiseerivate teenuste osutamine vajalikus mahus

Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks

Peavastutaja sotsiaal- ja tervishoiuamet

Toimetulekuraskustes inimestele resotsialiseerivate teenuste osutamine

Vältimatu sotsiaalabi teenuse osutamine (öömaja, varjupaik, supikõõgiteenus)

Võlanõustamise teenuse osutamine

Alaeesmärk 4.4

Tagatud on eakate hooldus ja toimetulek ning tugi toimetulekuraskustes eakate perekondadele

Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks

Peavastutaja sotsiaal- ja tervishoiuamet

Eakate ööpäevane hooldamine hoolekandeesutustes	
Eakate inimeste perekondadele toetavate teenuste osutamine	
Eakate toimetulekut soodustavate teenuste osutamine	
Sotsiaalkeskuste/sotsiaalmajade teenuste valiku ja kättesaadavuse parandamine	
Koduteenuste kättesaadavuse parandamine, sh teenuse osutamine töövälisel ajal (õhtuti, nädalavahetuseti, riigipühadel), telehoolduse arendamine	
Alaeesmärk 4.5	
Linnaelarvest eraldatavad sotsiaaltoetused on sihtotstarbelised ja nende maksmine on korraldatud efektiivselt	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja sotsiaal- ja tervishoiuamet
Sotsiaaltoetuste maksmise protseduuri ja töökorralduse täiustamine	
Alaeesmärk 4.6	
Toimetuleku- ja terviseprobleemide ennetamine	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja sotsiaal- ja tervishoiuamet
Laste ja noorte tervist toetava ja turvalise arengu tagamine	
Sotsiaalse turvalisuse, kaasatuse ja võrdsete võimaluste parandamine	
Tervist toetava elu-, töö- ja õpikeskkonna tagamine	
Tervislike eluviiside soodustamine	
Riskikäitumise vähendamine, sh HIV ja narkomaania ennetamine	
Alaeesmärk 4.7	
Turvaline linnakeskkond	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja munitsipaalpolitsei amet
Kogukonna kaasamine süüteoennetusse ja eri asutuste koostöö edendamine süütegude ennetamisel	
Munitsipaalpolitsei järelevalve-, menetlus- ja tehnilise võimekuse edendamine	
Hädaolukorraks valmistumise ja suurõnnetustele reageerimise korraldamine	

EESMÄRK 5: KODU-, TÖÖ- JA PUHKEELU SÄÄSTVALT ÜHENDAV NING VÄÄRTUSTAV TALLINLANE – HUBASE, INSPIREERIVA JA KESKKONNASÕBRALIKU LINNARUUMIGA TALLINN

Mõõdik	Praegune tase	Sihttase 2023
Elanike rahulolu linnakeskkonnaga / haljasalade ja parkide seisundiga %	59	70

Aluskaardi ruumiandmete kvaliteet – linna territooriumi osakaal, mille aluskaardi andmeid on lausuuendatud viimase nelja aasta jooksul	40%	75%
Reformitud maa	86%	98%
Munitsipaalkorterite arv	4408	4570
Nõuetekohaselt hooldatud haljasalad %	38	100
Veekogude ja põhjavee seisund (hinnang antud veekogude kaupa riiklikul tasandil, siht vähemalt hea ökoloogilise seisundi saavutamise + ökomärgisega Sinilipp randade arv)	Pirita jõgi – hea Tiskre oja – kesine Harku oja – kesine Pääsküla jõgi – halb Harku järv – kesine Ülemiste järv – kesine Männiku järv – hea Raku järv – hea rannikumeri – kesine ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekogum – hea kambriumi-vendi põhjaveekogum – hea Sinilipu rannad – 2	hea hea hea hea hea hea hea hea hea hea hea hea 3
Välisõhu kvaliteet (ülenormatiivsele keskkonnamürale allutatud inimeste arv + PM 10)	Ülenormatiivsele keskkonnamürale allutatud inimeste arv – 68% elanikkonnast PM 10 normtaseme ületamiste arv 4 (lubatud on 35)	60% elanikkonnast 2
CO ₂ -heide	3 488 288 t	3 427 000 t
Jäätmete elaniku kohta kg	468 (2016)	450
Keskkonnahoidliku ehk rohelise kontori süsteemi kasutatavate asutuste arv	Roheline kontor – 18 Roheline kontor hallatavates asutustes – 1	Roheline kontor – 21 Roheline kontor hallatavates asutustes – 6
Olmejäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	45,5%	55%

Alaeesmärk 5.1**Territoriaalselt ja funktsionaalselt suunatud ehitustegevus**

Peamised tegevussuunad tulemise saavutamiseks

Peavastutaja linnaplaneerimise amet, kaasvastutaja linnavaraamet

Planeeringute koostamise korraldamine	
Topograafia, kartograafia ja geoinformaatika tööde korraldamine ja andmete väljastamine	
Geodeesia ja maamõõtmise tööde korraldamine	
Geodeetilise põhivõrgu ja linna halduspiiri punktide järelevalve ning rajamis- ja hooldustööde korraldamine	
Kohanime- ja aadressikorraldustoimingud	
Haldus-, asustus- ja maaüksuste ning kinnisasjade maakorraldustoimingud	
Katastriüksuste sihtotstarvete määramine	
Linnaplaneerimise valdkonna registrite pidamine	
Alaeesmärk 5.2	
Linna vara on hallatud ja arendatud süsteemselt ja heaperemehelikult	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja linnavaraamet
Sotsiaalmajutusüksuste ja munitsipaaleluruumide ehitamine ja rekonstrueerimine ning eluasemete üürimine	
Linnale kuuluvatel kinnisasjadel maakorraldustoimingute tegemine	
Linna funktsioonide täitmiseks vajalike hoonete rajamine, heakorrastamine ja haldamine	
Linna kinnisvara üle arvestuse pidamine (Tallinna kinnisvararegistri pidamine)	
Linnale kuuluvate kinnisasjade koormamine (hoonestusõigused, isiklikud kasutusõigused)	
Eluruumide kohandamine erivajadustega inimestele	
Alaeesmärk 5.3	
Mugav ja säästev liikuvus	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja transpordiamet
Liikumiskeskonda käsitlevate uuringute ja projektide tellimine ning liikumisega seonduvate andmekogude ajakohastamine	
Ühistranspordi korraldamine ja liinivõrgu vajaduspõhine nüüdisajastamine	
Ühistranspordi veeremi uuendamine	
Ühistransporditaristu väljaarendamine	
Ühistranspordi reaajainfosüsteemi laiendamine	
Teenuse „Pargi ja reisi“ arendamine	
Koolibussiteenuse arendamine	
Jalgrattaga liikumiseks vajaliku taristu arendamine	

Liikluse juhtimine, liikluskorralduse ja järelevalve tõhustamine	
Parkimiskorralduse edendamine	
Meretranspordi arendamine	
Alaeesmärk 5.4	
Kestev ja roheline linnaruum	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja keskkonnaamet, kaasvastutaja kommunaalamet
Looduse mitmekesisuse säilitamine ja elurikkuse suurendamine	
Elanike keskkonnateadlikkuse suurendamine, sh keskkonnahariduse arendamine ja koostöö tugevdamine kõikidel haridustasanditel ning täiskasvanuhariduses	
Haljastu kohta täpsete andmete kogumine ja omandisuhete väljaselgitamine	
Tallinna elukeskkonna esteetilisuse, inimkesksuse ja tervislikkuse edendamine	
Looduslähedases keskkonnas vaba aja veetmise võimaluste ning loodushariduse pakkumine	
Tallinna suuremate veekogude ökoloogilise ja füüsikalise-keemilise seisundi parandamine	
Põhjaveevarude säilitamine ning nende kaitstuse ja kvaliteedi tagamine	
Säästva veekasutuse edendamine	
Tallinna välisõhu kvaliteedi parandamine	
Tallinna elanikkonnale radooniohutuma elukeskkonna tagamine	
Keskkonnamüra ohjeldamine ja vastavuse tagamine kehtestatud normidele	
Jäätmetekke vältimine ja vähendamine, taaskasutamine maksimaalselt tasemel, seire ja järelevalve tõhustamine	
Korraldatud jäätmeveo tagamine	
Keskkonnahoidliku tegutsemise põhimõtete rakendamine linna asutustes ja hallatavates asutustes	
Energiasäästu suurendamise ja kliimamuutustega kohanemise tegevuskava koostamine	
Rahvusvahelistes keskkonnakaitsealastes võrgustikes osalemine	
Alaeesmärk 5.5	
Tänapäevane ja hooldatud taristu	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja kommunaalamet
Teedevõrgu hooldamine ja arendamine	
Vee- ja kanalisatsiooniteenuse kvaliteedi ja linnaelanikele kättesaadavuse tagamine	
Sademeveepoliitika väljatöötamine ja rakendamine	

Kogu linna haarava, põhjaveel põhineva, hädaolukorraks mõeldud veevarustussüsteemi rajamine

Energiasüsteemide säästlikkuse suurendamine

EESMÄRK 6: DEMOKRAATLIKULT JA SIHIPÄRASELT KOHALIKKU OMAVALITSUST TEOSTAVAD TALLINLASED – TEADMISTEPÕHISE JUHTIMISE NING KÕRGE TEENINDUSKULTUURIGA JA TULEMUSLIKULT TÖÖTAVATE LINNAASUTUSTEGA TALLINN (HORISONTAALNE VALDKOND: JUHTIMINE)

Alaesmärk 6.1

Informeeritud linnaelanikud

Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks

Peavastutaja linnakantselei

Linna visuaalse identiteedi juurutamine

Teenuseid tutvustavate infomaterjalide koostamise ja levitamise korraldamine

Linna esindusstrukture koostamise korraldamine, ülelinnalise nädalalehe väljaandmine

Koostöö korraldamine linna ametiasutuste ja Tallinna Televisiooni vahel

Tallinna märgatavuse suurendamine välismeedias

Alaesmärk 6.2

Kaasatud linnaelanikud

Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks

**Peavastutaja linnakantselei,
kaasvastutajad linna ametiasutused,
linnaosavalitsused**

Linnaelanike ja kodanikuühenduste ümarlaudade ja koostöökogude korraldamine ning nende kaasamine otsustusprotsessi

Linnaelanikke linna arendamisse kaasava projekti „Tallinna positiivne programm“ elluviimine

Linnaelanike ja kodanikuühenduste tegevuse toetamine

Alaesmärk 6.3

Koostöö ühisprojektide elluviimiseks toimib

Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks

Peavastutaja linnakantselei

Koostöö arendamine Helsingi, Riia ja Peterburi ja teiste partnerlinnadega

Koostöö arendamine Harjumaal kohalike omavalitsustega

Tallinna Euroopa Liidu esinduse arendamine

Osalemine Euroopa Liidu institutsioonide kaudu Läänemere piirkonna koostöö süvendamisel

Linna eri valdkondade kogemuste jagamine

Alaeesmärk 6.4	
Kompetentne personal ja konkurentsivõimeline, jätkusuutlik linnaorganisatsioon	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja linnakantselei
Personali koolitamise ja arendamise põhimõtete kaasajastamine ja rakendamine, lähtudes tööülesannete täitmiseks vajalikest kompetentsidest teenistuskohal	
Linna asutuste personali värbamise ja valiku põhimõtete kaasajastamine ja rakendamine	
Linna asutuste töökorralduse analüüsi läbiviimine, struktuuri korrastamine, töö tasustamise ja töökorralduse põhimõtete nüüdisajastamine, arvestades linna asutuste töö spetsiifikat ja eesmarke.	
Linna asutuste töetervishoiu ja ohutu töökeskkonna ühtsete põhimõtete välja töötamine ja rakendamine	
Linnatöötaja portaali kasutusele võtmine kõikides linna asutustes	
Kompetentsikeskuste loomine ülelinnaliste funktsioonide koordineerimiseks, juhtimiseks ja täitmiseks (sh linnavara haldamise ja ehituse koondumine Linnavaraametisse, ostu- ja hankekeskuse loomine, teenuste arendamise, müügi ja turunduse üksuse kujundamine, raamatupidamise ja finantsjuhtimise tsentraliseerimise jätkamine, personali valdkonna tegevuste tsentraliseerimise jätkamine, jms)	
Alaeesmärk 6.5	
Tervikliku arengudokumentide süsteemi ja kvaliteetse finantsinformatsiooni olemasolu linna jätkusuutlikku arengut toetavate juhtimisotsuste tegemiseks	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja linnakantselei
Linna arengudokumentide süsteemi nüüdisajastamine	
Linna ametiasutuste välisprojektide koordineerimine ja seire	
Linna arengukava, eelarvestrateegia ja eelarve koostamine ning seire	
Linna raamatupidamise meetodiliste aluste väljatöötamine ja rakendamise tagamine	
Linna konsolideerimisgruppi kuuluvatele üksustele tugiteenuste osutamine linna vastavate üksuste poolt (sh raamatupidamine, maksunõustamine, hangete läbiviimine ja õigusnõustamine)	
Alaeesmärk 6.6	
Tänapäevane IT-taristu ning kasutajate vajadustele vastavad IT-teenused	
Peamised tegevussuunad tulemuse saavutamiseks	Peavastutaja linnakantselei
IT-taristu ja -teenuste arendamine	
E-teenuste arendamine ja võimaluste tutvustamine elanikkonnale	
Linna asutuste IT vahendite soetamise ja haldamise ühtsete põhimõtete väljatöötamine, juurutamine ja täitmise seire	

Kasutatud materjalid

- Alkoholismi ja narkomaania ning HIV ja AIDSi leviku ennetamise tegevuskava Tallinnas aastateks 2013–2017 (Tallinna Linnavolikogu 22. augusti 2013 määrus nr 45).
- Cumulus Consulting OÜ rahvastikuprognosis.
- Eesti inimarengu aruanne 2014/2015. Koost. SA Eesti Koostöö Kogu. Tallinn 2015.
- Elanike rahulolu Tallinna linna avalike teenustega 2016. Koost. Faktum & Ariko. Tallinn 2016.
- Kesklinna linnaosa arengukava aastateks 2012–2016 (Tallinna Linnavolikogu 5. aprilli 2012 määrus nr 9).
- Lasnamäe linnaosa arengukava 2015–2020 (Tallinna Linnavolikogu 14. mai 2015 määrus nr 7).
- Pirita linnaosa arengukava aastateks 2012–2016 (Tallinna Linnavolikogu 26. jaanuari 2012 määrus nr 1).
- Põhja-Tallinna arengukava aastateks 2014–2018 (Tallinna Linnavolikogu 22. augusti 2013 määrus nr 47).
- Rahvastikuregister
- Strateegia „Euroopa 2020“ (Euroopa Komisjon. Brüssel 2010).
- Strateegia „Tallinn 2030“ (Tallinna Linnavolikogu 4. novembri 2010 otsus nr 255).
- Tallinna säästva energiamajanduse tegevuskava aastateks 2011–2021 (Tallinna Linnavolikogu 10. märtsi 2011 otsus nr 27).
- Tallinna arengukava 2014–2020 (Tallinna Linnavolikogu 13. juuni 2013 määrus nr 29).
- Tallinn arvudes 2017. Koost P. Kuulpak. Tallinn: Tallinna Linnakantselei.
- Tallinna avalike teenuste edasiarendamist tagava infotehnoloogilise keskkonna arengukava 2008–2013 (Tallinna Linnavolikogu 29. mai 2008 otsus nr 89).
- Tallinna eelarvestrateegia aastateks 2018–2021 (Tallinna Linnavolikogu 15. juuni 2017 määrus nr 12).
- Tallinna ettevõtlus- ja innovatsioonistrateegia 2014–2018 (Tallinna Linnavolikogu 19. septembri 2013 määrus nr 50).
- Tallinna haljastu tegevuskava aastateks 2013–2025 (Tallinna Linnavolikogu 13. juuni 2013 määrus nr 40).
- Tallinna huvihariduse võrgu arengukava 2007–2017 (Tallinna Linnavolikogu 18. oktoobri 2007 otsus nr 252).
- Tallinna innovaatiliste lahenduste teekaart (Tallinna Linnavolikogu 19. mai 2016 otsus nr 84).
- Tallinna keskkonnakaitse arengukava 2013–2018 (Tallinna Linnavolikogu 13. juuni 2013 määrus nr 39).
- Tallinna keskkonnastrateegia aastani 2030 (Tallinna Linnavolikogu 16. juuni 2011 otsus nr 107).
- Tallinna jäätmekava 2017–2021 (Tallinna Linnavolikogu 5. oktoobri 2017 määrus nr 21).
- Tallinna ligipääsetavuse arengusuunad aastatel 2016–2022.
- Tallinna linna infotehnoloogia strateegia 2015–2018 (Tallinna Linnavolikogu 16. oktoobri 2014 otsus nr 158).
- Tallinna linnapiirkonna jätkusuutliku arengu strateegia (Tallinna Linnavolikogu 19. veebruari 2015 määrus nr 4).
- Tallinna linnapiirkonna jätkusuutliku arengu strateegia tegevuskava (Tallinna Linnavalitsuse 10. veebruari 2016 korraldus nr 210-k).
- Tallinna munitsipaalkoolide rahuloluküsitlus. Koost. Eesti Uuringukeskus. Tallinn 2016.
- Tallinna noorsootöö arengukava 2012–2016 (Tallinna Linnavolikogu 14. juuni 2012 määrus nr 14).
- Tallinna positiivne programm 2018–2022 (Tallinna Linnakantselei. Tallinn 2017).
- Tallinna rahvastiku tervise edendamise arengukava 2017–2021 (Tallinna Linnavolikogu 21. septembri 2017 määrus nr 19).
- Tallinna sademevee strateegia aastani 2030 (Tallinna Linnavolikogu 19. juuni 2012 määrus nr 18).
- Tallinna sotsiaalhoolekande arengukava 2012–2027 (Tallinna Linnavolikogu 8. märtsi 2012 määrus nr 7).

- Tallinna vanalinna arengukava 2014–2021 (Tallinna Linnavolikogu 12. juuni 2014 määrus nr 22).
- Tallinna väliskülastajate uuring 2008–2014. Koost. TNS Emor. Tallinn 2014.
- Tallinna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2010–2021 (Tallinna Linnavolikogu 18. novembri 2010 määrus nr 54).
- Tallinna üldplaneering (Tallinna Linnavolikogu 11. jaanuari 2001 määrus nr 3).
- Üleriigiline planeering „Eesti 2030+“ (Vabariigi Valitsuse 30. augusti 2012 korraldus nr 368).

Mihhail Kõlvart
Tallinna Linnavolikogu esimees